

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 471/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti G. s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou B. s. r. o., B., za ktorú koná advokát Mgr. P. B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 K 70/2011 z 3. januára 2012 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 K 70/2011 zo 17. januára 2012 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 CoKR 10/2012 z 11. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti G. s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2013 doručená sťažnosť spoločnosti G. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 K 70/2011 z 3. januára 2012 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) v spojení s opravným uznesením okresného súdu sp. zn. 3 K 70/2011 zo 17. januára 2012 (ďalej len „opravné uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 CoKR 10/2012 z 11. októbra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je veriteľom spoločnosti G. s. r. o. (ďalej len „dlžník“). Sťažovateľka eviduje voči dlžníkovi pohľadávku vo výške 50 €, ktorá má zodpovedať nákladom za údržbu poštovej schránky a ďalšie administratívne úkony vykonávané pre dlžníka. Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 K 70/2011 z 11. novembra 2011 o začatí konkurzného konania voči dlžníkovi. Návrh na vyhlásenie konkurzu podal konateľ dlžníka. Okresný súd uznesením z 28. novembra 2011 ustanovil dlžníkovi predbežného správcu. Okresný súd uznesením z 3. januára 2012 zastavil konkurzné konanie voči dlžníkovi a opravným uznesením zo 17. januára 2012 opravil uvedené uznesenie tak, že konkurzné konanie voči dlžníkovi sa zastavuje pre nedostatok majetku.

Proti uzneseniu okresného súdu v spojení s opravným uznesením podala sťažovateľka ako veriteľ dlžníka odvolanie. Krajský súd uznesením z 11. októbra 2012 potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu v spojení s opravným uznesením.

Podľa sťažovateľky vychádzajú napadnuté rozhodnutia z nesprávneho právneho posúdenia veci, v dôsledku čoho nebola sťažovateľke poskytnutá zo strany všeobecných súdov dostatočná ochrana jej práv. Podľa sťažovateľky v napadnutých rozhodnutiach boli svojvoľne a arbitrárne posúdené dve základné otázky, a to a) podmienky konania a b) existencia majetku dlžníka.

a) Vo vzťahu k podmienkam konania sťažovateľka vyjadrila názor, že návrh na vyhlásenie konkurzu nebol podaný oprávnenou osobou, pretože bol podaný jediným konateľom dlžníka – Ing. P. P. Z výpisu z obchodného registra dlžníka však vyplýva,

že vyžaduje konanie v mene dlžníka vždy dvoma konateľmi dlžníka spoločne. Návrh na vyhlásenie konkurzu na dlžníka bol absolútne neplatným právnym úkonom, pretože nebol podaný oprávnenou osobou (obaja konatelia spoločne, pozn.). Konkurzné konanie však možno začať len na návrh, táto podmienka podľa sťažovateľky splnená nebola, a preto mal okresný súd a aj krajský súd konkurzné konanie proti dlžníkovi zastaviť.

b) Sťažovateľka tiež nesúhlasí so záverom o nedostatku majetku dlžníka. V tejto súvislosti poukázala na konanie vedené na Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 22 Cb 203/2009, ktorého účastníkom na strane žalovaných je aj dlžník. Predmetom uvedeného konania je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú uzavrel dlžník ako predávajúci. Kúpna zmluva sa týkala prevodu nehnuteľností, ktorých hodnota podľa sťažovateľky môže dosiahnuť až 3 000 000 €. Tieto nehnuteľnosti sú v súčasnosti zapísané v katastri nehnuteľností ako majetok tretej osoby, ale podľa sťažovateľky „... z právneho hľadiska sú naďalej vo vlastníctve Dlžníka“. Sťažovateľka preto vyjadrila právny názor, že pri posudzovaní majetku dlžníka bolo potrebné prihliadať aj na tento majetok. Z uvedeného dôvodu tak neboli splnené podmienky na zastavenie konkurzného konania pre nedostatok majetku.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu v spojení s opravným uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu. Sťažovateľka považuje závery vyjadrené v týchto rozhodnutiach za neodôvodnené a z ústavného hľadiska za neudržateľné.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 K/70/2011 zo dňa 3. 1. 2012 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 K/70/2011 zo dňa 17. 1. 2012

a v spojení s uznesením Krajského súdu Bratislava č. k. 2 CoKR/10/2012 zo dna 11. 10. 2012 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 K/70/2011 zo dňa 3. 1. 2012 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 K/70/2011 zo dňa 17. 1. 2012 a uznesenie Krajského súdu Bratislava č. k. 2 CoKR/10/2012 zo dňa 11. 10. 2012 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I. na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Bratislava I sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť Sťažovateľovi trovy konania v sume 81,45 EUR (slovom osemdesiat jeden eur štyridsaťpäť centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu Sťažovateľa vedený vo V., a. s. č. účtu:...

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene

môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky uznesením okresného súdu v spojení s opravným uznesením okresného súdu

Ústavný súd vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (*mutatis mutandis* I. ÚS 78/99).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je v daných okolnostiach vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej práv uznesením okresného súdu v spojení s opravným uznesením. Sťažovateľka sa mohla domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania ako riadneho opravného prostriedku na krajskom súde, v ktorého právomoci bolo posúdiť relevantné skutkové a právne okolnosti prípadu, ako aj námietky sťažovateľky proti rozhodnutiam okresného súdu. Túto možnosť sťažovateľka aj reálne využila a napadnuté uznesenie okresného súdu v spojení s opravným uznesením už bolo predmetom posúdenia krajským súdom pri rozhodovaní o odvolaní podanom sťažovateľkou. Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej smerovala proti uzneseniu okresného súdu v spojení s opravným uznesením, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky uznesením krajského súdu

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu alebo iného orgánu verejnej správy, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej správy bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej správy vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie orgánu verejnej správy v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery orgánu verejnej správy môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) ústavou, prípadne

dohovorom nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni.

Takto ustálené zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti tvorili aj v tejto veci základ na rozhodnutie ústavného súdu.

Sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie skutočností podstatných pre rozhodovanie vo veci konkurzu na dlžníka, v dôsledku čoho je podľa nej uznesenie krajského súdu svojvoľné a „... z ústavného hľadiska neudržateľné“. Ide jednak o posúdenie otázky, či návrh na vyhlásenie konkurzu bol podaný oprávnenou osobou, pretože ho podal iba jediný konateľ dlžníka – Ing. P. P. Podľa výpisu z obchodného registra dlžníka sú totiž jeho štatutárnym orgánom konatelia, pričom v mene spoločnosti konajú a proti tretím osobám zastupujú spoločnosť vždy dvaja konatelia spoločne. S touto námietkou sťažovateľky sa krajský súd v napadnutom uznesení kvalifikovane zaoberal. V tejto súvislosti sa oboznámil aj s kompletným výpisom z obchodného registra dlžníka. Z neho vyplýva, že Ing. P. P. je konateľom dlžníka od 23. novembra 2005, funkcia druhého konateľa Ing. V. S. zanikla už 14. januára 2010. Z toho vyplýva, že v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu (31. októbra 2011) bol vymenovaný iba jeden konateľ dlžníka. Krajský súd tiež poukázal na ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o reštrukturalizácii“), ktorý ukladá povinnosť v prípade dlžníka v úpadku podať návrh na vyhlásenie konkurzu aj členovi štatutárneho orgánu dlžníka. Krajský súd v súvislosti s touto námietkou dospel k záveru, že konateľ dlžníka Ing. P. P. ako člen štatutárneho orgánu dlžníka bol nielen oprávnený, ale aj povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu, a jeho aktívnu legitimáciu na tento návrh vyhodnotil ako nepochybnú. V tejto súvislosti poukázal krajský súd aj na ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o reštrukturalizácii, ktorý sankcionuje nesplnenie povinnosti povinných osôb podať včas návrh na vyhlásenie konkurzu.

Krajský súd sa tiež oboznámil so spisom Okresného súdu Bratislava II vedeného pod sp. zn. 22 Cb 203/2009 vo veci neplatnosti kúpnej zmluvy. Sťažovateľka nebola účastníčkou tohto konania, v ktorom sa iný subjekt domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou dlžník ako predávajúci previedol určité nehnuteľnosti do vlastníctva kupujúceho (spoločnosť S., s. r. o., pozn.). V tejto veci bolo rozhodnuté rozsudkom z 26. marca 2012 tak, že návrh navrhovateľa sa zamietol z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na tomto určení. Rozsudok v čase rozhodovania krajského súdu ešte nenadobudol právoplatnosť, pretože sa proti nemu navrhovateľ odvolal. Z uvedeného krajský súd odvodil, že neplatnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy) nebola judikovaná a vlastníkom nehnuteľností, ktoré sťažovateľka označovala ako dlžníkov majetok, je aj naďalej spoločnosť S., s. r. o., a nie dlžník, o čom svedčí aj zápis v katastri nehnuteľností. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na znenie § 154 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Uvedené ustanovenie platí primerane aj pre uznesenie (§ 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). V čase rozhodovania krajského súdu dlžník nepochybne nebol vlastníkom sporných nehnuteľností, a preto na tento majetok nebolo možné hľadiť ako na vlastníctvo dlžníka. Argumentácia sťažovateľky o tom, že tieto nehnuteľnosti sú „... z právneho hľadiska... naďalej vo vlastníctve Dlžníka“, sa preto javí ako celkom účelová, ba až mylná, ktorá svedčí o nesprávnom chápaní základných princípov právneho poriadku Slovenskej republiky.

Ústavný súd hodnotí uznesenie krajského súdu ako dôkladne a kvalifikovane odôvodnené, rešpektujúce zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Krajský súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a zároveň presvedčivo objasnil, prečo vyhodnotil ako správny záver okresného súdu o tom, že majetok dlžníka nepostačuje ani na úhradu nákladov konkurzu. Krajský súd sa osobitne zaoberal zásadnými odvolacími námietkami sťažovateľky. Jeho vyjadrenia v tomto smere sú právne korektné vrátane odkazu na relevantnú právnu úpravu. Uznesenie krajského súdu nevzbudzuje žiadne pochybnosti o správnosti jeho skutkových a právnych záverov či o jeho arbitrárnosti. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo

arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto nedostatky však z napadnutého uznesenia krajského súdu nevyplývajú.

Ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu na spravodlivý proces.

Do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnym názorom, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Ústavný súd takisto judikoval (I. ÚS 67/06), že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy rešpektujú uvedené ústavné garancie (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval (napr. IV. ÚS 252/04).

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia relevantných právnych noriem (zákon o reštrukturalizácii a Občiansky súdny poriadok) podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval správne, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavnoprávne akceptovateľné. Uznesenie krajského súdu je dôkladne odôvodnené a nevyplývajú z neho žiadne pochybnosti, ktoré by vyžadovali korekciu zo strany ústavného súdu.

Z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2013